

การแปรทางกลศาสตร์ของเสียง (k^h) ในภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล
ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน¹
Acoustic Variation of (k^h) in Fai Mun Village Phuan, Pa Kha Sub-district,
Tha Wang Pha District, Nan Province²

ฤทัยรัตน์ คุณธนะ³
Ruethairat Khuntana⁴
ภาวดี สายสุวรรณ⁵
Pavadee Saisuwan⁶
ศุจินันท์ จิตวิริยานนท์⁷
Sujinat Jitwiriyanon⁸

(Received: November 9, 2018; Revised: March 5, 2019; Accepted: March 7, 2019)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรของค่าทางกลศาสตร์ของเสียง (k^h) ในภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในผู้พูด 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุระหว่าง 10-25 ปี โดยศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ของเสียงพยัญชนะด้วยการวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์จากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เสียง (k^h) ของผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำสุด ซึ่งแสดงว่าเป็นรูปแบบที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำ ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยที่พบรูปแบบที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง อย่างไรก็ตาม

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การแปรของ (k^h) ในภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน: การศึกษาทางกลศาสตร์สังคม

² This article is a part of the research on Variation of (k^h) in Fai Mun Village Phuan, Tambon Pa Kha, Amphoe Tha Wang Pha, Changwat Nan: A Sociophonetic Study

³ นิสิตระดับมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติการวิจัยภาษาศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴ Master Degree's student in Department of Linguistics and Southeast Asian Linguistics Research Unit, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

⁵ อาจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติการวิจัยภาษาศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁶ Dr., Department of Linguistics and Southeast Asian Linguistics Research Unit, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

⁷ อาจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาศาสตร์ และหน่วยปฏิบัติการวิจัยภาษาศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸ Dr., Department of Linguistics and Southeast Asian Linguistics Research Unit, Faculty of Arts, Chulalongkorn University

ก็ตาม อัตราส่วนค่าความเข้มของทั้งสามกลุ่มก็ไม่ได้แบ่งเป็นรูปแบบที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจน เพราะผู้พูดทั้งสามกลุ่มมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำสุดบางส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดทั้งสามกลุ่มเลือกใช้รูปแปรที่เหมือนกันในบางส่วน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีการแปรภายในกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พูดในรุ่นอายุมากที่มีการแปรภายในกลุ่มมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมที่นอกเหนือจากปัจจัยด้านอายุเพียงตัวเดียวเท่านั้น

คำสำคัญ: การแปรตามอายุ ภาษาพวน ค่าความเข้มสัมพัทธ์

Abstract

This paper aims to investigate acoustic variation of (k^h) in Fai Mun village Phuan, Pa Kha sub-district, Tha Wang Pha district, Nan province among 3 age groups. The informants are divided into three groups based on their age: the first group is 60 years and above, the second group is between 35-50 years old, and the third group is between 10-25 years old. The acoustic property of the consonant was studied by analyzing relative intensity by means of intensity ratio. The result reveals that (k^h) produced by the old age group shows the lowest intensity ratio reflecting a low degree of friction, followed by the middle age group and the young age group with a high degree of friction. However, the intensity ratios of the three groups do not exhibit clear-cut patterns due to the overlapping of the values, suggesting that the speakers from different groups partially use the same variants. In addition, the intra-group variation is found. The old speakers, in particular, show the highest degree of variation, which could result from other social factors apart from the age factor.

Keyword: Aged-based linguistic variation, Phuan, Relative intensity

บทนำ

การแปรของภาษา หมายถึง ปรากฏการณ์ที่รูปในภาษาดั้งเดิม 2 รูปขึ้นไป อาจใช้แทนที่กันได้โดยไม่ทำให้ความหมายแก่นเปลี่ยน การศึกษาการแปรของภาษาจึงเป็นการศึกษาว่าหน่วยหนึ่ง ๆ ในภาษาที่มีความหมายเหมือนกันปรากฏในรูปแปรใดบ้าง เป็นรูปมาตรฐาน รูปแปรดั้งเดิม หรือรูปแปรใหม่ แต่ละรูปแปรมีความหมายทางสังคมอย่างไร การศึกษาการแปรของภาษาสามารถศึกษาได้ทุกระดับในภาษา เช่น เสียงคำ โครงสร้างไวยากรณ์ โดยมีการนำปัจจัยทางสังคมเข้ามาพิจารณา เช่น เพศ อายุ ชนชั้นทางสังคม นอกจากนี้ การศึกษาการแปรของภาษานั้นยังสามารถทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ด้วย

การแปรทางเสียงของภาษาพวนที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่าภาษาพวนในแต่ละพื้นที่ที่มีการแปรเกิดขึ้นโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการแปรที่มีปัจจัยทางสังคมของผู้พูดเข้ามาเกี่ยวข้อง และได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานและภาษาเวดล้อมในแต่ละถิ่น เช่น งานของอุทัยวรรณ ต้นหยง (2526) แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาพวนของคน 3 รุ่นอายุ ในจังหวัดลพบุรี และสิงห์บุรี กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงพยัญชนะสระ และวรรณยุกต์ โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐาน อุทัยวรรณพบว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากใช้รูปแปรแบบดั้งเดิมในภาษาพวน ผู้พูดวัยกลางคนใช้ทั้งรูปแปรแบบดั้งเดิมของภาษาพวนและรูปแปรที่เข้ามาใหม่จากภาษาไทยมาตรฐาน ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้รูปแปรใหม่ที่รับมาจากภาษาไทยมาตรฐานมากกว่ารูปแปรแบบดั้งเดิมในภาษาพวน อีกทั้งสุวิวัฒนา เลี่ยมประวัติน และกันทิมา วัฒนประเสริฐ (2539) ได้ศึกษาการแปรในภาษาพวนของคนสามรุ่นอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน จังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดในวัยกลางคนและในรุ่นอายุน้อยได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้พูดในรุ่นอายุมาก นอกจากนี้พิณรัตน์ อัครวัฒน์กุล (2555) ศึกษาการแปรทางเสียงในภาษาพวนที่พูดในจังหวัดน่าน พบว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราการใช้รูปแปรใหม่ โดยการแปรที่เกิดขึ้นได้รับอิทธิพลจากภาษาคำเมืองและภาษาไทยมาตรฐาน สอดคล้องกับการศึกษาของศิริชัย หอมดวงและศุภกิต บัวขาว (2559) ที่ศึกษาการแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาพวน อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี ก็มีข้อค้นพบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้

จากการศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าอายุเป็นตัวแปรทางสังคมที่สำคัญต่อการแปรทางเสียงในภาษาพวน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544, หน้า 26-27) กล่าวว่า อายุเป็นสิ่งที่ทำให้คนในสังคมมีสถานภาพต่างกัน เช่น คนสูงอายุ คนวัยกลางคน วัยรุ่น และวัยเด็ก คนที่อยู่ในรุ่นอายุต่างกันมักจะมีลักษณะการใช้ภาษาที่ต่างกัน การศึกษาการแปรของภาษาตามปัจจัยด้านอายุของผู้พูดสามารถนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ กล่าวคือ การศึกษาการแปรในภาษาของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เรียกว่า การศึกษาการเปลี่ยนแปลงในเวลาเสมือนจริง (change in apparent time) เป็นแนวความคิดที่ว่า ภาษาของผู้พูดที่มีอายุมากจะเปรียบได้กับภาษาในอดีต ภาษาของผู้พูดในรุ่นอายุกลางจะเปรียบได้กับภาษาในปัจจุบัน และภาษาของผู้พูดที่มีอายุน้อยจะเปรียบได้กับภาษาในอนาคต ถ้านำรูปแปรของผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันมาเปรียบเทียบกันแล้วพบว่ารุ่นอายุที่ต่างกันใช้รูปแปรต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้พูดในรุ่นอายุที่น้อยใช้รูปแปรที่แตกต่างไปจากผู้พูดในรุ่นอายุมาก จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress)

ตัวแปรทางเสียงตัวแปรหนึ่งที่น่าสนใจในภาษาพวน คือตัวแปรเสียง (k^h) พินรัตน์ อัครวัฒน์กุล (2555) พบว่าเสียงกักไม่ก้องพ่นลม (voiceless aspirated plosive) ทุกเสียงในภาษาพวนจะมีเสียงกักไม่ก้องไม่พ่นลม (voiceless unaspirated plosive) เป็นรูปแปรหนึ่งเสมอ แต่สำหรับเสียง / k^h / นั้นกลับพบว่ามีรูปแปร [x] ที่เป็นเสียงเสียดแทรก (fricative) ด้วย ซึ่งเป็นรูปแปรที่ไม่พบในภาษาพวนถิ่นอื่น (อุทัยวรรณ ตันหยง, 2526; สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ และกันทิมา วัฒนะประเสริฐ, 2539; ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว, 2559) นอกจากนี้พิณรัตน์ อัครวัฒน์กุล (2555) ยังพบว่าอายุของผู้พูดส่งผลให้เกิดการแปรของเสียงดังกล่าว โดยผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันนั้นจะมีการใช้รูปแปรของเสียงดังกล่าวแตกต่างกันไป กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุมากใช้รูปแปร [k^h] มาก ผู้พูดวัยกลางคนใช้ทั้งรูปแปร [k^h] และ [k] ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยจะมีอัตราการใช้รูปแปร [x] มาก อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตของผู้วิจัยที่ได้ไปสำรวจภาคสนาม พบว่าน่าจะมีรูปแปรอื่น ๆ ของ (k^h) ที่แตกต่างไปจากการศึกษาที่ก่อนหน้านี้ เป็นรูปแปรที่มีสัทลักษณะอยู่ระหว่าง [k^h] และ [x] ผู้วิจัยคาดว่ารูปแปรของ (k^h) น่าจะมีลักษณะไล่ระดับ (gradient) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่า (k^h) ของภาษาพวนถิ่นนี้มีการแปรตามรุ่นอายุหรือไม่ และการแปรที่เกิดขึ้นมีรูปแบบอย่างไร มีลักษณะไล่ระดับหรือไม่ เพื่อตอบคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยต้องใช้วิธีการศึกษาที่สามารถวัดค่าการไล่ระดับของรูปแปรในเชิงปริมาณได้โดยเลือกใช้ระเบียบวิธีทางสัทศาสตร์สังคม (Sociophonetics) ดังนั้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการแปรของ (k^h) ด้วยวิธีทางกลศาสตร์ตามรุ่นอายุของผู้พูดภาษาพวนบ้านฝ้อมูล ตำบลป่าคา อำเภอน้ำฝาง จังหวัดน่าน โดยใช้การวิเคราะห์ ค่าความเข้มสัมพัทธ์ (relative intensity)

สัทศาสตร์สังคมเป็นการศึกษาการแปรทางเสียงที่เกิดขึ้นในภาษาตามปัจจัยทางสังคม โดยอาศัยการใช้เครื่องมือเพื่อวิเคราะห์ค่าเชิงปริมาณ สัทศาสตร์สังคมสามารถศึกษาได้ด้วยสัทศาสตร์เชิงเครื่องมือ

(instrumental phonetics) ทุกแขนง ทั้งสรีรศาสตร์ กลศาสตร์ และศาสตร์การรับรู้ ในการศึกษานี้ เลือกลงมือทางกลศาสตร์ การวัดค่าทางกลศาสตร์สามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการแปรที่เกิดขึ้นในภาษาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Labov, 2006) โดยทั่วไปแล้ว ภาษาศาสตร์สังคมแบบดั้งเดิมจะจัดประเภท (categorize) รูปแปร โดยจัดให้รูปแปรที่มีความคล้ายคลึงกันอยู่ในประเภทเดียวกัน ทำให้สามารถแบ่งรูปแปรเป็นประเภทใหญ่ ๆ แยกออกจากกันได้ แม้ว่าวิธีการดังกล่าวทำให้สามารถมองเห็นภาพรวมของการแปรได้ดี แต่ก็อาจเป็นการมองข้ามรูปแปรต่าง ๆ ที่อยู่ระหว่างได้ กล่าวคือ รูปแปรที่จัดอยู่ในประเภทเดียวกันอาจมีสัทลักษณะที่แตกต่างกันในรายละเอียด แต่วิธีการศึกษาที่ต้องการจัดประเภทรูปแปรนั้นไม่เอื้อให้เห็นความแตกต่างภายใน อีกทั้งยังอาจมีรูปแปรที่มีลักษณะก้ำกึ่ง สามารถจัดเข้ากลุ่มได้มากกว่าหนึ่งประเภท การศึกษาด้วยวิธีการทางสัทศาสตร์สังคมจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้สามารถมองเห็นรูปแปรที่เกิดขึ้นในภาษาละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นวิธีการที่สามารถแสดงให้เห็นรูปแปรที่อยู่ระหว่างประเภทต่าง ๆ และเน้นแสดงการไล่ระดับของรูปแปรผ่านค่าทางกลศาสตร์มากกว่าการจัดประเภทรูปแปร

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์การแปรในภาษาพวนจากมุมมองสัทศาสตร์สังคม แสดงการไล่ระดับของเสียงพยัญชนะโดยวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์ (relative intensity) ค่าความเข้ม (intensity) หมายถึง อัตราส่วนของขนาดคลื่นเสียงหรือช่วงกว้างของคลื่น (amplitude) โดยทั่วไปแล้วสระมีความเข้มมากกว่าพยัญชนะเพราะสระเป็นแกนของพยางค์ (nucleus) อีกทั้งเสียงสระยังเป็นเสียงก้องกังวาน การออกเสียงสระใช้ฐานกรณ์ที่กว้างกว่าการออกเสียงพยัญชนะและยังมีการใช้ลมในขณะที่ออกเสียงมาก ซึ่งส่งผลให้พลังงานสูงตามไปด้วย ในการออกเสียงพยัญชนะกักซึ่งฐานกรณ์ปิดสนิท มีการกักลมไว้ พลังงานจึงน้อยตามไปด้วย ในทางตรงกันข้าม ในการออกเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เนื่องจากความห่างระหว่างฐานกรณ์เป็นช่องแคบทำให้เกิดการเสียดแทรกของลม จึงส่งผลให้พลังงานสูงมากกว่ากลุ่มพยัญชนะเสียงกัก ดังนั้น ค่าความเข้มสัมพัทธ์ซึ่งคำนวณจากการเปรียบเทียบอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสระกับเสียงพยัญชนะเป้าหมาย (Carrasco et al., 2012) จึงสามารถนำไปตีความระดับความห่างจากฐานกรณ์ (degree of constriction) ของเสียงพยัญชนะได้ รูปแปรที่มีระดับความห่างของฐานกรณ์มากเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์มาก ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติที่ใกล้เคียงกับเสียงสระ แต่ถ้ารูปแปรใดมีระดับความห่างของฐานกรณ์น้อยเมื่อเทียบกับสระก็จะมีค่าความเข้มสัมพัทธ์น้อย ซึ่งบ่งชี้ว่ารูปแปรนั้นมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับเสียงพยัญชนะ ในงานวิจัยนี้เสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงเสียดแทรกมากจะมีคุณสมบัติเชิงพลังงานใกล้เคียงกับสระมากกว่าเสียงที่มีสัทลักษณะแบบเสียงกักซึ่งมีคุณสมบัติเป็นเสียงพยัญชนะสูง

การศึกษาที่ผ่านมาพิสูจน์ทราบประสิทธิภาพของการใช้ค่าความเข้มสัมพัทธ์ในภาษาสเปน ภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี ภาษาเยอรมัน เป็นต้น (Browman & Goldstein, 1995; Cho & McQueen, 2005; Martínez Celdrán & Regueira, 2008; Carrasco et al., 2012) การวัดค่าความเข้มสัมพัทธ์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ความแตกต่างค่าความเข้ม (intensity difference) อัตราส่วนค่าความเข้ม (intensity ratio) อย่างไรก็ตาม การหาอัตราส่วนค่าความเข้ม ถือเป็นวิธีที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับความห่างของฐานกรณ์ ในขณะที่เปล่งเสียงออกมาได้ชัดเจน เมื่อเทียบกับวิธีการหาความแตกต่างค่าความเข้มวิธีอื่น ๆ (Carrasco et al., 2012; Parrell, 2010) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การหาอัตราส่วนค่าความเข้มในการศึกษานี้ตามแนวทางของ Carrasco et al. (2012) เพื่อศึกษาการแปรของพยัญชนะ (k^h) ในภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยมีสมมติฐานของการศึกษาว่าผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปรที่มีเสียงเสียดแทรกน้อย รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการแปรของ (k^h) ด้วยวิธีทางกลศาสตร์ตามรุ่นอายุของผู้พูดภาษาพวนบ้านฝายมูล ตำบลปากคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน โดยใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มสัมพัทธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้พูดภาษาพวนเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาพวนในชีวิตประจำวัน ผู้บอกภาษาต้องเกิดและเติบโตในหมู่บ้านฝายมูล ไม่ได้ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดอื่น หากมีผู้สมัครก็ต้องใช้ภาษาพวนในการสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ ผู้บอกภาษาจะต้องมีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน สมบูรณ์ และไม่มีความผิดปกติในการออกเสียง ผู้บอกภาษาแบ่งออกเป็น 3 รุ่นอายุ ได้แก่ รุ่นอายุที่ 1 อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รุ่นอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-50 ปี และรุ่นอายุที่ 3 อายุระหว่าง 10-25 ปี รุ่นอายุละ 20 คน รวมผู้บอกภาษาทั้งสิ้น 60 คน

รายการคำประกอบด้วยคำพูดเดี่ยวพยางค์เดียวจำนวน 20 คำ (ดูตารางที่ 1) แต่ละคำมีโครงสร้างพยางค์เป็นพยางค์เปิด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพนมเพดานอ่อน /k^h/ ตามด้วยเสียงสระต่ำหรือกึ่งต่ำเพื่อลดปัจจัยที่เกิดจากค่าความเข้มธรรมชาติ (intrinsic intensity) เนื่องจากเสียงสระสูงมีค่าความเข้มที่สูงกว่าเสียงสระต่ำ

ตารางที่ 1 รายการคำ

ลำดับ	คำในภาษาพวน	ความหมาย	ลำดับ	คำในภาษาพวน	ความหมาย
1	/k ^h əj/	ไข่	11	/k ^h əm/	เข็ม
2	/k ^h ǎ:/	ขา	12	/k ^h a:j/	คาย
3	/k ^h a:/	คา	13	/k ^h ɔ:k/	คอก
4	/k ^h ǎ:/	ค้ำ	14	/k ^h ǎw/	เช่า
5	/k ^h ǎw/	เขา	15	/k ^h ǎ:w/	ขาว
6	/k ^h ǎ:/	ข่า	16	/k ^h ɔ:/	ขอ
7	/k ^h ǎ:/	ค้ำ	17	/k ^h öp/	คบ
8	/k ^h ɛ:/	แค	18	/k ^h ət/	ขัด
9	/khɔ:/	คอ	19	/khöp/	กัด
10	/k ^h ǎw/	เช่า	20	/k ^h ǎ:m/	ข้าม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการให้ผู้บอกภาษาอ่านรายการคำ ตามแนวคิดของ Labov (1963) การอ่านรายการคำเป็นวัจนลีลาที่ผู้พูดมีความใส่ใจต่อการพูดมาก วัจนลีลาดังกล่าวจึงเป็นวัจนลีลาที่สะดวกต่อการเก็บข้อมูล ทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจึงได้สร้างคำลงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นคำอื่นที่ไม่ใช่คำทดสอบ เพื่อให้ผู้บอกภาษารู้ตัวว่าผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลการแปรของเสียง (k^h) ผู้บอก

ภาษาออกเสียงแต่ละคำในรายการคำจำนวน 3 ครั้ง โดยเรียงลำดับแบบสุ่ม ผู้วิจัยเลือกไฟล์เสียงครั้งที่มีคุณภาพเสียงที่ดีที่สุดของแต่ละคำมาใช้ในการวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์ ระหว่างการเก็บข้อมูลผู้วิจัยบันทึกเสียง โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงรุ่น ZOOM H1 ควบคู่ไปกับไมโครโฟนแบบตั้งโต๊ะต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์แบบพกพาผ่านโปรแกรม Cool Edit Pro 2.1 ตั้งค่าอัตราการสุ่มสัญญาณ (sampling rate) ที่ 44,100 เฮิรตซ์ บันทึกเสียงแบบทางเดียว (mono recording) เพื่อให้ได้คุณภาพเสียงที่ดีและเพื่อป้องกันเสียงรบกวนรอบข้างที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการบันทึกเสียงให้มากที่สุด รวมคำทดสอบทั้งหมด 1,200 คำทดสอบ (3 รุ่นอายุ X ผู้บอภาษา 20 คน X 20 คำ) สำหรับการวัดและวิเคราะห์หาค่าทางกลศาสตร์

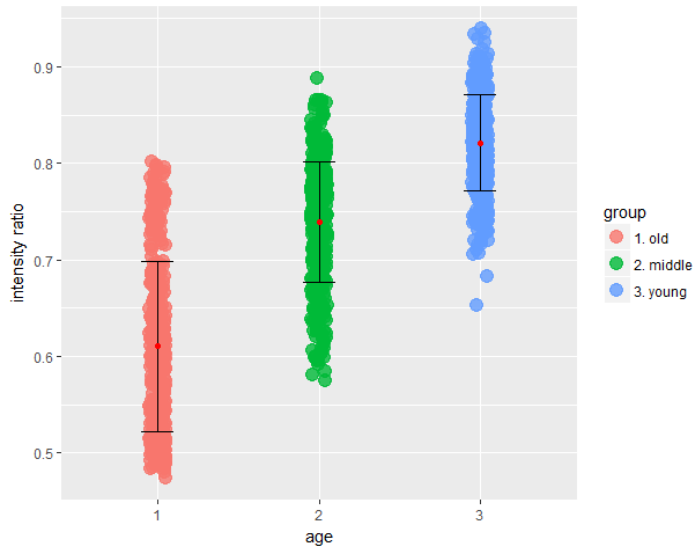
เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำไฟล์เสียงมาวิเคราะห์ค่าความเข้มของเสียงพยางค์ขณะต้นและสระด้วยโปรแกรม PRAAT เวอร์ชัน 5.0.43 และวิเคราะห์ค่าความเข้มสัมพัทธ์จากการคำนวณอัตราส่วนค่าความเข้ม (intensity ratio) การหาอัตราส่วนค่าความเข้มของเสียงสามารถหาได้จากการหารค่าเดซิเบล โดยการนำค่าของจุดความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยางค์ ในที่นี้คือรูปแปรของ (k^l) หารด้วยจุดความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระที่ตามมา (min/max) โดยมีสูตรการคำนวณหาอัตราส่วนค่าความเข้ม คือ

ค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดของเสียงพยางค์ (Intensity at C minimum) ค่าความเข้มที่สูงที่สุดของเสียงสระ (Intensity at V maximum)

ผลลัพธ์ที่ได้จะมีค่าระหว่าง 0-1 ถ้าค่าที่คำนวณได้มีค่าใกล้เคียงกับ 1 จะบ่งชี้ให้เห็นว่ารูปแปรของ (k^l) มีคุณสมบัติของความเสียดแทรกสูง (ค่าความเข้มของทั้งสองจุดใกล้เคียงกัน) แต่ถ้าผลของอัตราส่วนที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับ 0 จะบ่งชี้ให้เห็นว่ารูปแปรของ (k^l) มีการแปรในระดับที่ไม่มาก แสดงให้เห็นว่ามีความเสียดแทรกน้อยและมีลักษณะค่อนข้างไปทางเสียงกัก (ค่าความเข้มของทั้งสองจุดมีความแตกต่างกัน) ซึ่งถ้าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยได้ผลของอัตราส่วนค่าความเข้มที่แตกต่างกับผู้พูดที่มีอายุมากก็แสดงให้เห็นว่าภาษาพจนานุกรมมีการแปรตามรุ่นอายุซึ่งอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในภาษา

ผลการวิจัย

เมื่อมองภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าอายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนค่าความเข้ม มีการแปรระหว่างผู้พูดแต่ละกลุ่ม โดยสังเกตได้จากค่าเฉลี่ย (mean) ของแต่ละกลุ่มจะพบว่า ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุมากพบรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำและมีลักษณะคล้ายรูปแปร [k^l] ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อยตามลำดับ ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีการใช้รูปแปรที่มีเสียดแทรกน้อย รองลงมาเป็นผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาในอดีตที่ว่า อายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดการแปรขึ้นในภาษา โดยผู้พูดที่มีอายุมากยังคงเลือกใช้รูปแปรดั้งเดิมในภาษาของตน ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่เลือกใช้รูปแปรที่เข้ามาใหม่ ส่วนผู้พูดวัยกลางคนมีค่าอัตราส่วนค่าความเข้มโดยรวมอยู่ระหว่างกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย สะท้อนให้เห็นว่าในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้รูปแปรที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างรูปแปรส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากและผู้พูดในรุ่นอายุน้อย

ภาพที่ 1 อัตราส่วนค่าความเข้มของรูปแปรของ (kʰ) ของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้พบว่าการแปรที่เกิดขึ้นมีลักษณะไล่ระดับ ไม่ได้แยกออกจากกันอย่างชัดเจน ดังแสดงให้เห็นในภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดทั้งสามกลุ่มมีส่วนที่ซ้อนทับกันอยู่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดบางคนของทั้งสามกลุ่มเลือกใช้รูปแปรที่เหมือนกัน ทั้งนี้ก็ยังพบว่าค่าความเข้มที่ต่ำสุดที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำและมีลักษณะคล้ายรูปแปร [kʰ] ในช่วงพิสัยระหว่าง 0.47-0.57 ยังพบอยู่ในกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมาก ในขณะที่ค่าความเข้มที่สูงสุดที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงและมีลักษณะคล้ายรูปแปร [x] ในช่วงพิสัยระหว่าง 0.89-0.94 ก็ยังพบอยู่ในกลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุน้อย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าพิสัยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้พูดทั้ง 3 รุ่นอายุ

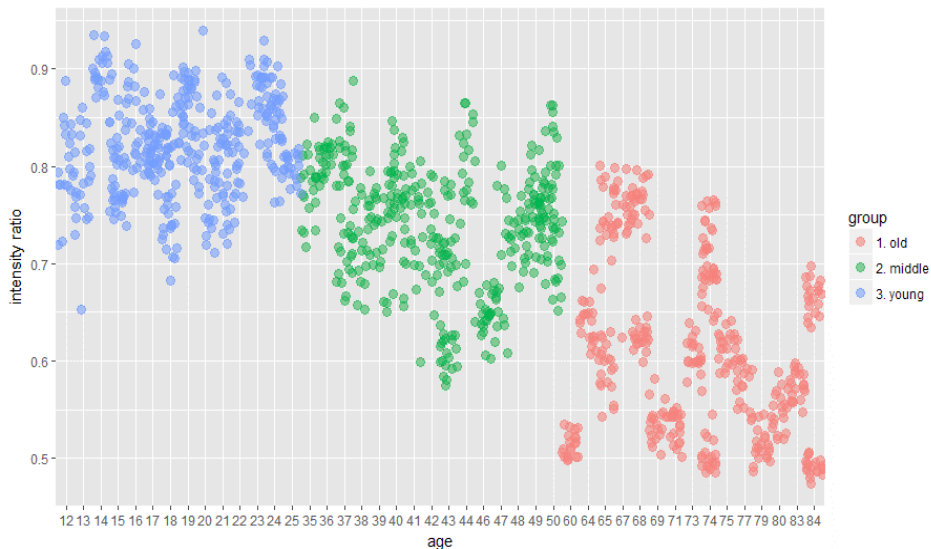
รุ่นอายุ	ค่าเฉลี่ย	พิสัย	S.D.
ผู้พูดในรุ่นอายุมาก	0.61	0.47-0.80	0.088
ผู้พูดวัยกลางคน	0.74	0.57-0.89	0.052
ผู้พูดในรุ่นอายุน้อย	0.82	0.70-0.94	0.039

จากตารางที่ 2 ผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำสุด มีพิสัยระหว่าง 0.47-0.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีอัตราการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำอยู่มาก ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคน มีพิสัยระหว่าง 0.57-0.89 ส่วนผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มสูงที่สุด มีพิสัยระหว่าง 0.70-0.94 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีอัตราการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูง อีกทั้งจะเห็นได้ว่าอัตราส่วนค่าความเข้ม

ในพิสัยช่วง 0.70-0.81 เป็นช่วงที่ปรากฏในทุกวัย เนื่องจากการเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ใช้การอ่านรายการคำ ซึ่งเป็นวัจนลีลาที่มีความใส่ใจการพูดมาก ผู้พูดจึงต้องการออกเสียงให้ชัดเจนมากที่สุด ดังนั้นจึงทำให้ผู้พูดส่วนใหญ่มีอัตราส่วนค่าความเข้มในระดับสูง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนมีการทับซ้อนกับอัตราส่วนค่าความเข้มทั้งในผู้พูดวัยสูงอายุมากและผู้พูดวัยอายุน้อย โดยมีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับผู้พูดวัยสูงอายุมากในพิสัยช่วง 0.57-0.80 ในขณะที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับผู้พูดวัยอายุน้อยในพิสัยช่วง 0.70-0.89 ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า อัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดวัยกลางคนมีแนวโน้มที่เอนไปในทิศทางเดียวกันกับผู้พูดในวัยสูงอายุมากกว่าผู้พูดในวัยอายุน้อย นอกจากนี้ ในกลุ่มของผู้พูดในวัยสูงอายุ พบว่ามีการกระจายตัวของอัตราส่วนค่าความเข้มไม่สม่ำเสมอมากกว่าวัยอื่นๆ เนื่องจากมีการแปรภายในกลุ่มที่สูงกว่าอีกสองวัย ดังแสดงให้เห็นจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้พูดในวัยสูงอายุมากมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.088 ส่วนในกลุ่มผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในวัยอายุน้อยมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.052 และ 0.039 ตามลำดับ ทำให้อัตราส่วนค่าความเข้มไม่แตกต่างกันมาก เกาะเป็นกลุ่มก้อนกันและไม่ได้กระจายตัวออกจากกันมาก

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนค่าความเข้มของผู้พูดแต่ละคนก็จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมแล้วอัตราส่วนค่าความเข้มมีการแปรไปตามวัยของผู้พูด โดยผู้พูดในวัยสูงอายุมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำที่สุดตามด้วยผู้พูดวัยกลางคน และผู้พูดในวัยอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 อัตราส่วนค่าความเข้มของรูปแปรของ (k^h) ที่ออกเสียงโดยผู้พูดแต่ละคน

อย่างไรก็ตาม จะสังเกตเห็นว่าการแปรที่เกิดขึ้นในกลุ่มผู้พูดในวัยสูงอายุมากก็ไม่ได้แปรไปตามอายุของผู้พูดในทิศทางเดียวกันทั้งหมด เพราะผู้พูดที่มีอายุน้อยกว่าในกลุ่มนี้ (60-62 ปี) มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ต่ำมากกว่าผู้พูดที่มีอายุมากกว่าในกลุ่มนี้ (65-75 ปี) อีกทั้งกลุ่มผู้พูดวัยสูงอายุยังมีการแปรของอัตราส่วนค่าความเข้มมาก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่

1) กลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ไม่ทับซ้อนกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ อัตราส่วนค่าความเข้มอยู่ด้านล่างของกราฟ โดยมีพิสัยอยู่ที่ 0.47-0.59 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ซึ่งผู้พูดกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำที่แสดงให้เห็นว่ามีการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำยังปรากฏในกลุ่มผู้พูดอายุมากที่สุด โดยมีจำนวนค่าทดสอบทั้งหมด 215 ค่าทดสอบ (53.75%) เพราะรูปแปรนี้เป็นรูปแปรเดิมในภาษาพวน ดังนั้น ข้อค้นพบในการศึกษาคั้งนี้ที่กลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากใช้รูปแปรที่มีสัทลักษณะค่อนข้างไปทางเสียงกัก จึงสอดคล้องกับงานในอดีตที่ผ่านมา ที่กล่าวว่า ผู้พูดในรุ่นที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรดั้งเดิมอยู่มาก

2) กลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนเฉพาะกลุ่มผู้พูดวัยกลางคน มีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.58-0.70 โดยมีจำนวนค่าทดสอบทั้งหมด 109 ค่าทดสอบ (27.25%) โดยส่วนใหญ่แล้วผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มในกลุ่มนี้มีอายุระหว่าง 83-84 ปี

3) กลุ่มผู้พูดในรุ่นอายุมากที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มทับซ้อนกับผู้พูดอีก 2 รุ่นอายุ พิสัยอยู่ระหว่าง 0.71-0.81 โดยมีจำนวนค่าทดสอบทั้งหมด 76 ค่าทดสอบ (19%) โดยส่วนใหญ่แล้วผู้พูดที่มีอัตราส่วนค่าความเข้มในกลุ่มนี้มีอายุระหว่าง 64-68 ปี เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้พูดที่มีน้อยกว่าในกลุ่มผู้พูดอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงกว่าผู้พูดที่มีอายุมากกว่า

นอกจากนั้น ผู้พูดวัยกลางคนยังมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่ทับซ้อนกับผู้พูดในรุ่นอายุน้อยในพิสัยช่วงระหว่าง 0.72-0.83 ส่วนผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงกว่าผู้พูดในอีก 2 รุ่นอายุที่เหลือในพิสัยช่วง 0.90-0.94 ซึ่งเป็นช่วงที่แสดงถึงอัตราส่วนค่าความเข้มของรูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงอีกด้วย ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้พูดแต่ละคนที่อยู่ในรุ่นอายุเดียวกันไม่ได้ออกเสียงแบบเดียวกันเสมอไป แต่พบว่าการออกเสียงของผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุเดียวกันก็มีการแปรภายในกลุ่ม (variation within group) ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนในผู้พูดรุ่นอายุมากที่สามารถแบ่งแยกออกได้เป็นหลายกลุ่มย่อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างที่เกิดจากปัจจัยทางสังคมอื่น เช่น เพศ การศึกษา ทักษะติดต่อภาษาพวน ที่ส่งผลให้รูปแปรดังกล่าวของผู้พูดในกลุ่มอายุเดียวกันมีการแปรภายในกลุ่มและมีบางส่วนที่เหมือนกับรูปแปรของผู้พูดต่างกลุ่มด้วย

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้ศึกษาค่าความเข้มสัมพัทธ์โดยการวิเคราะห์อัตราส่วนค่าความเข้มเพื่อศึกษาการแปรเสียง (k^1) ในภาษาพวน จากการเก็บข้อมูลแบบคำพูดพยางค์เดียวของผู้พูด 3 รุ่นอายุในหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ซึ่งผลการศึกษาค่าความเข้มจะแตกต่างออกไปหากเก็บข้อมูลแบบคำพูดต่อเนื่อง จากการศึกษาค่าความเข้ม (k^1) ในภาษาพวนในคำพูดพยางค์เดียวสามารถสรุปได้ว่า ผู้พูดทั้งสามกลุ่มอายุมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน โดยผู้พูดในรุ่นอายุมากมีอัตราส่วนค่าความเข้มต่ำ ซึ่งแสดงถึงการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกต่ำและมีลักษณะคล้ายรูปแปร $[k^1]$ ส่วนผู้พูดวัยกลางคนมีอัตราส่วนค่าความเข้มที่สูงกว่าผู้พูดในรุ่นอายุมาก แต่ยังต่ำกว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อย ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยก็ยังมีการใช้รูปแปรที่มีระดับของการเสียดแทรกสูงและมีลักษณะคล้ายรูปแปร $[x]$ ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่ที่เข้ามาในภาษาพวนบ้านฝายมูล อีกทั้งรูปแปรนี้ยังไม่พบในภาษาพวนถิ่นอื่น ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวนี้สอดคล้อง

กับการศึกษาในอดีต (อุทัยวรรณ ต้นหยง, 2526; สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ และกันทิมา วัฒนะประเสริฐ, 2539; ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว, 2559) ที่ได้แสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลให้เกิดการแปรผันในภาษา ผู้พูดที่มีอายุแตกต่างกันนั้นจะมีการใช้รูปแบบของเสียงดังกล่าวแตกต่างกันไป โดยผู้พูดที่มีอายุมากยังคงเลือกใช้รูปแบบดั้งเดิมในภาษาของตน ในขณะที่ผู้พูดที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่เลือกใช้รูปแบบที่เข้ามาใหม่ ส่วนผู้พูดวัยกลางคนมีการใช้ทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ปะปนกัน

จากการศึกษาในอดีต พิณรัตน์ อัครวิฒนากุล (2555) พบว่าภาษาพวนหมู่บ้านฝายมูล ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน มีการแบ่งการเลือกใช้รูปแบบตามรุ่นอายุ กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุมากใช้รูปแบบ [kʰ] มาก ผู้พูดวัยกลางคนใช้ทั้งรูปแบบ [kʰ] และ [k] ส่วนผู้พูดรุ่นอายุน้อยจะมีอัตราการใช้รูปแบบ [x] มาก ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิณรัตน์ อัครวิฒนากุล (2555) แสดงให้เห็นว่า (kʰ) มีการแปรตามรุ่นอายุของผู้พูด อย่างไรก็ตาม การศึกษาเชิงปริมาณตามแนวสหศาสตร์สังคมในงานวิจัยนี้ ช่วยแสดงให้เห็นความซับซ้อนของการแปรที่เกิดขึ้น มีผู้พูดอายุใกล้เคียงกันที่ใช้รูปแบบแตกต่างกัน และมีผู้พูดอายุต่างกันที่ใช้รูปแบบใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุไม่ได้เลือกใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเท่านั้น เพราะเมื่อพิจารณาค่าความเข้มสัมพัทธ์ของผู้พูดทั้งสามกลุ่มจะเห็นว่ามีส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในการเลือกใช้รูปแบบของผู้พูดแต่ละรุ่น และช่วยยืนยันว่ารูปแบบหนึ่ง ๆ นั้น ไม่ได้จำกัดว่าเป็นของเฉพาะคนรุ่นใดรุ่นหนึ่งเท่านั้น (non-exclusive) นอกจากนี้ การศึกษานี้ยังสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบของ (kʰ) ที่เกิดขึ้นในภาษาพวนถิ่นนี้มีลักษณะที่แปรตามระดับของความเสียดแทรกจาก [kʰ] ไป [x] ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากหลักฐานของการศึกษาเชิงปริมาณที่แสดงการไล่ระดับของค่าความเข้มสัมพัทธ์

นอกจากนี้ การไล่ระดับของค่าความเข้มสัมพัทธ์ยังแสดงให้เห็นว่าในผู้พูดแต่ละกลุ่มมีการแปรภายในกลุ่มเกิดขึ้น ผู้พูดในกลุ่มอายุเดียวกันมีการเลือกใช้รูปแบบที่แตกต่างกัน รูปแบบที่ใช้มีค่าความเข้มสัมพัทธ์ที่แตกต่างกัน โดยจะเห็นว่าค่าความเข้มสัมพัทธ์ของผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีความเป็นเอกภาพมากที่สุด ตามมาด้วยผู้พูดวัยกลางคนและผู้พูดในรุ่นอายุมาก ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีตัวแปรด้านสังคมตัวแปรอื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกันมากกว่าอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ กล่าวคือ ปัจจัยทางด้านการศึกษาที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยทุกคนอยู่ในช่วงวัยเรียน ได้รับการศึกษาที่สูงกว่ารุ่นอายุอื่น อีกทั้ง ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยได้มีการออกไปพบปะกับคนภายนอก เนื่องจากทุกคนจะต้องไปโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย ทำให้มีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกหมู่บ้านที่มีชาติพันธุ์แตกต่างกันมากกว่ารุ่นอายุอื่น ในขณะที่ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุที่เหลือ มีบางคนที่ต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน แต่ก็มีบางคนที่ยังทำงานในหมู่บ้าน ทำให้ผู้พูดในอีกสองรุ่นอายุที่เหลือมีความแตกต่างภายในกลุ่ม ในด้านการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมีภูมิหลังทางสังคมที่คล้ายกัน ซึ่งอาจส่งผลให้เลือกใช้รูปแบบที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุมากเป็นรุ่นที่พบว่ามีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าความเข้มสัมพัทธ์มากที่สุด การเลือกใช้รูปแบบของผู้พูดมีความหลากหลายมากกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้พูดที่อยู่ในรุ่นอายุมากมีปัจจัยทางสังคมตัวแปรอื่นที่แตกต่างกัน แม้จะมีอายุใกล้เคียงกันก็ตาม เช่น ปัจจัยด้านการศึกษา โดยในกลุ่มอายุเดียวกันนี้ทั้งผู้พูดที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้พูดที่จบระดับชั้นประถมศึกษา และผู้พูดที่จบระดับปริญญาตรี อีกทั้ง ยังมีเรื่องของปัจจัยความใกล้ชิดชุมชนอีกด้วย โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนมาก โดยผู้พูดในกลุ่มนี้จะมีการรวมกลุ่มกันทำงานในหมู่บ้าน คือ กลุ่มผู้ชาย

มีการตีเหล็ก ส่วนผู้หญิงมีการทอผ้าและสานหมวก ทำให้มีการพบปะพูดคุยกับคนในหมู่บ้านเดียวกันเป็นประจำ ส่วนอีกกลุ่มคือกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดชุมชนน้อย กล่าวคือ กลุ่มคนที่มีอาชีพรับจ้าง หรือค้าขาย ทำให้ต้องออกไปนอกหมู่บ้านมากกว่ากลุ่มแรก จะต้องออกไปทำงานตั้งแต่เช้าและกลับเข้ามาในตอนค่ำ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการทำกิจกรรมภายในหมู่บ้านมาก เป็นต้น ดังนั้น จึงอาจส่งผลให้ผู้พูดในกลุ่มอายุมากมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมากภายในกลุ่มอายุเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยนี้เป็นหลักฐานอีกชิ้นหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุมีแนวโน้มการใช้รูปแปรที่แตกต่างกัน โดยผู้พูดในรุ่นอายุมากมักจะใช้รูปแปรที่ใกล้เคียงกับรูปแปรดั้งเดิม ในขณะที่ผู้พูดในรุ่นอายุน้อยมักจะใช้รูปแปรที่เข้ามาใหม่ การศึกษาการแปรตามอายุจึงแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่นำโดยผู้พูดในรุ่นอายุน้อย การศึกษาตามแนวสัทศาสตร์สังคมช่วยให้เรามองเห็นการไล่ระดับของรูปแปรและการทับซ้อนกันของรูปแปรที่ผู้พูดในแต่ละรุ่นอายุใช้ จึงอาจกล่าวได้ว่าหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้จากการวัดค่าทางกลศาสตร์ช่วยให้เรามองเห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ได้ชัดเจน ลึกซึ้ง และตรงตามความเป็นจริงมากยิ่งขึ้นนั่นเอง

บรรณานุกรม

- พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล. (2555). *การแปรและการเปลี่ยนแปลงทางศัพท์และเสียงในภาษาไทยถิ่นที่พูดในจังหวัดน่าน*. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ศิริชัย หอมดวง และศุภกิต บัวขาว. (2559). การแปรของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยวน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 5, 122-137.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ และกันทิมา วัฒนประเสริฐ (2539). *รายงานการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2544). *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัยวรรณ ดันหยง. (2526). *วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาลาวพวน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Browman, C., & Goldstein, L. (1995). Dynamics and articulatory phonology: an overview. *Phonetica*, 49, 155-180.
- Carrasco, P., Hualde, J. I., & Simonet, M. (2012). Dialectal differences in Spanish voiced obstruent allophony: Costa Rican versus Iberian Spanish. *Phonetica*, 69(3), 149-179.
- Cho, T., & McQueen, J. M. (2005). Prosodic influences on consonant production in Dutch: effects of prosodic boundaries, phrasal accent and lexical stress. *Journal of Phonetics*, 33, 121-157.
- Labov, W. (1963). The social motivation of a sound change. *Word*, 19(3), 273-309.

- Labov, W. (2006). A sociolinguistic perspective on sociophonetic research. *Journal of Phonetics*, 34(4), 500-515.
- Martínez Celdrán, E., & Regueira, X. L. (2008). Spirant approximants in Galician. *Journal of the International Phonetic Association*, 38, 51–68.
- McCarthy, O., & Stuart-Smith, J. (2013). Ejectives in Scottish English: A social perspective. *Journal of the International Phonetic Association*, 43, 273-298.
- Parrell, B. (2010). Articulation from acoustics: estimating constriction degree from the acoustic signal. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 128, 2289.